

Alle kommuner

Vår referanse: 19/01572-8 Nynorsk
Arkivkode: 074 G
Saksbehandler: Terje Wistner
Dykker referanse: Avsenders ref
Dato: 08.10.2019

Løypemelding og informasjon til alle kommuner om 'Akson' - forprosjektet for Nasjonal helhetlig samhandling og felles kommunal journal.

Stortingsmeldinga «Én innbygger – én journal» set tydelege mål for IKT-utviklinga i helse-Noreg, og er bakgrunnen for Akson-prosjektet. Akson er eitt av tre tiltak i arbeidet med å nå målet om *én innbygger – én journal*. Målet med Akson er å skaffe løysingar for heilskapleg samhandling og felles kommunal journal som gjev innbyggjarar tryggare og betre helsetenester gjennom digitale verktøy som støttar arbeidskvardagen til helsepersonell.

Akson er både eit tiltak som skal gje ny journalløysing for kommunale helse- og omsorgstenester og løysingar som knyter fastlege, legevakt, heimetenester betre saman med resten av helse-Noreg, samt tilretteleggje for betre samhandling med øvrige tenester helsetenesta må samhandle med. Akson vil gje pasienten betre oversikt over eigen helseinformasjon og gjer det lettare å kome i kontakt med og samhandle med helsetenesta. Akson vil løyse behov knytt til dokumentasjon og yting av helsehjelp i kommunane og hjå fastlegen. Tiltaket skal i tillegg gi betre samhandling mellom primær- og spesialisthelsetenesta.

Akson vil støtte helsepersonellet sin arbeidskvardag betre enn i dag, sørgje for rett informasjon blir tilgjengeleg på rett stad til rett tid. Pasientinformasjon skal berre vere tilgjengeleg for helsepersonell med tenestlege behov.

I juli 2018 tilråde Direktoratet for e-helse eit konsept for heilskapleg samhandling og felles kommunal journal – i dag kalla Akson. I utgreiingsfasa bidrog kommunesektoren med innspel via 200 personar frå 45 kommunar. Konseptvalutgreiinga konkluderer med følgjande:

«Det er behov for nasjonale tiltak for å styrke pasientsikkerhet og kvalitet, bidra til mer effektiv ressursutnyttelse og styrke informasjonssikkerhet og personvern i kommunal helse- og omsorgstjeneste».

Med bakgrunn i regjeringa si avgjerd om én innbygger én journal, har KS saman med ei rekkje kommunar arbeidd aktivt dei siste åra med å fremje kommunesektoren sine interesser i desse prosessane, og tida er no komen for at kommunar og stat går saman i eit felles løft. Vi er avhengige av engasjement og deltaking frå kommunane for å lukkast med Akson og det er viktig at de engasjerer dykk i det vidare arbeidet.

Direktoratet for e-helse skal i 2020 levere sine tilrådingar til helse- og omsorgsdepartementet om blant anna strategi, finansiering, gevinstrealisering og styring av innkjøpsprosess for løysingar som saman skal utgjere Akson.

Vi ønskjer med dette brevet både å informere om kva Akson er og om ein felles sesjon på EHIN-konferansen den 12. november i Oslo Spektrum. Formålet er å gje dykk informasjon om forprosjektet, kva det tyder for kommunane og om vegen vidare.

Kvifor Akson og kva inneber det for din kommune?

Dagens løysingar i dei enkelte kommunane er fragmenterte og ivaretek i varierende grad dei tenestene og behova som kommunane har, ved sidan av at samhandling mellom kommunehelsetenesta og spesialisthelsetenesta ikkje fungerer godt nok. Ein tydeleg bodskap frå konseptvalsutgreinga var også at det er behov for betre samhandling både med innbyggjar, og mellom den kommunale helse- og omsorgstenesta og andre kommunale og statlege tenester helsetenestene må samhandle med for å levere gode og heilskaplege tenester til innbyggjarane, slik kommunane har ansvaret for.

Undersøkingar viser i tillegg at helsepersonell i dag ikkje har god nok informasjon om pasientane, at dagens digitale arbeidsverktøy i kommunehelsetenesta er lite eigna for å jobbe effektivt i og at mykje tid som kunne gått til pleie og omsorg i staden blir brukt på å innhente og kvalitetssikre informasjon. Intervju gjennomført av direktoratet for e-helse med helsepersonell i helse- og omsorgstenesta i 2018 gjev følgjande bilete av dagens situasjon:

- *"Det er vanskelig å finne den viktige informasjonen om pasienten i journalsystemet, og holde seg oppdatert på eventuelle endringer." Sjukepleiar i heimetenesta*
- *"Vi har foreldre på døren som ber om 6 ukers kontroll, så vet vi ikke at de har født engang." Helsesjukepleiar i kommunen*
- *"Det blir brukt enormt med tid og ressurser i dag både i fastlegepraksis og på legevakten for å innhente opplysninger som allerede finnes i ulike systemer [...] Timevis ukentlig med gjennomgang av epikriser og prøvesvar gir overhodet ingen inntekt. Det samme gjelder all administrasjon og drift av legesenteret" Fastlege*

Akson har som mål å sørge for at pasientinformasjon blir tilgjengeleg til rett behandlar, på rett stad, til rett tid. Det vil gje helsepersonell støtte til dei viktige vala samstundes som ein reduserer uønskt klinisk variasjon.

Akson er basert på eit kommunalt samarbeid om innkjøp, innføring, drift og forvaltning av løysingar som er viktige for helse- og omsorgstenesta og for kommunenes heilskaplege tenesteansvar. Dette vil gje større gjennomføringskraft og sørge for at kommunane si stemme kjem tydelegare fram overfor leverandørane.

Akson vil føre til endringar for kommunane og helsepersonellet sine måtar å arbeide på og det er viktig at dette er godt førebudd hjå alle partar som dette får følgjer for.

Felles premissar for gjennomføring

Legeforeningen og KS sendte den 15. februar 2019 eit felles brev til Helse- og omsorgsdepartementet med ein felles plattform for realiseringa av visjonen om heilskapleg samhandling og felles kommunal journal. Nokre av dei viktigaste bodskapane her er:

- Journalløysinga kan bestå av eitt eller fleire system som må tilretteleggje for effektiv drift, og god pasientbehandling i den enkelte verksemd og i eit forløpsperspektiv
- Det bør leggjast til rette for trinnvis tilnærming til innføring av både samhandlings- og journalløysingane
- Det må sikrast nødvendig fleksibilitet i løysingane som balanserer behovet mellom deling av strukturerte data og fritekst

- Det er viktig med ulike arbeidsflater der dei ulike helseprofesjonane får verktøy som understøttar deira arbeidskvardag på ein best mogleg måte
- Det bør vere aktiv porteføljestyling av tilgrensande initiativ, der legemiddelområdet har aller høgst prioritet
- Journalløysinga må ha fleksibilitet for tilpassing til lokale kliniske behov
- Det må leggjast til rette for at alle kommunalt eigde verksemdar kan kjøpe og ta i bruk løysingane

Eit forprosjekt er i gang

Helse- og omsorgsdepartementet har gitt direktoratet for e-helse i oppdrag å gjennomføre eit forprosjekt for heiskapleg samhandling og felles kommunal journal. Regjeringa har løyvd 20 millionar til å realisere forprosjektet. Dette kjem i tillegg til midlar avsett i direktoratet si eiga ramme. KS og storbykommunane har også saman bidrege med 10 millionar kroner til forprosjektet.

I tillegg til tildelingsbrev nr 3 2019 – oppstart av forprosjekt for heiskapleg samhandling og felles kommunal journal frå 26. april 2019 har Helse- og omsorgsdepartementet gitt føringar for innretning og gjennomføring av forprosjektet:

- Forprosjektet skal levere eit styringsdokument til Helse- og omsorgsdepartementet innan februar 2020 med innspel til blant anna korleis tiltaket skal gjennomførast, styrast, organiserast og finansierast. Sentralt styringsdokument skal gjennomgå ekstern kvalitetssikring (KS2) før investeringsavgjerd og fastsetjing av prosjektet si kostnadsramme eventuelt kan fremjast for Stortinget
- Tiltaket inneber at dokumentasjon av helsehjelp i journalen blir meir strukturert og at arbeidsprosessane blir meir standardiserte. Vidare inneber tiltaket ei omlegging av korleis journalløysingar blir kjøpt inn, noko som inneber at eit stort tal kommunar og fastleger skal koordinerast inn mot felles avgjerder. Disse tilhøva inneber monaleg risiko for gjennomføringa av tiltaket
- Forprosjektet skal vurdere strategiar for stegvis gjennomføring og reduksjon av risiko, kompleksitet og kostnader. Forprosjektet skal vidare utgreie modellar for organisering og ansvarsplassering og sjå dette i samheng med reglane om offentleg støtte og innkjøp, herunder behov for ev. kommunalt medeigarskap eller lovbestemte plikter
- Forprosjektet skal utarbeide ein plan som sikrar nødvendig koordinering med Helse- og omsorgsdepartementet og handtering av tema som departementet ønskjer å følgje tett eller ha heil- eller delansvar for, t.d. utgreiing av juridiske tilhøve og kostnadsfordeling
- IKT-tryggleik og personvern skal ha høg prioritet i arbeidet

Helse- og omsorgsdepartementet ber i første omgang om intensjonserklæringar frå kommunar som omfattar omkring femti prosent av innbyggjarane utanfor Midt-Noreg. Det langsiktige målet er at alle aktørane i kommunal helse- og omsorgsteneste, inkludert fastleger, tar i bruk løysinga. Det vil vere frivillig i innleiande fasar, men målet er at alle skal med.

Frå KS si side er det vesentleg at flest mogleg kommunar engasjerer seg i dette viktige arbeidet, for både å kunne fremje fellesinteresser frå kommunal sektor overfor staten og framtidige leverandørar.

Involvering og eigarskap i kommunesektoren

KS har etablert eit program som skal samordne innspel, posisjonar og behov frå kommunesektoren samt bidra til signering av intensjonsavtalane. Meir informasjon om forprosjektet og kommunane si organisering inn mot dette kan lesast på KS sine sider, www.ks.no/Akson.

KS meiner det er viktig med så brei og god forankring av styringsdokumentet og intensjonsavtalen i kommunesektoren som mogleg før desse blir fastsett. Med bakgrunn i dette ser KS og direktoratet for seg to sentrale fasar fram til juni 2020:

1. august 2019 – februar 2019:
 - a. informasjon om forprosjektet i regionale og lokale utval
 - b. gjennomgang av Akson og kva det inneber for kommunane på eKommune 2019
 - c. eigen sesjon om Akson på EHIN den 12. november
2. mars 2020 – mai 2020:
 - a. informasjon og underlag til signering av intensjonsavtaler i dei respektive kommunane

Arena for innspel og meir informasjon

Vår sesjon om Akson på EHIN-konferansen den 12. november er ein viktig arena for å gje informasjon og få innspel til arbeidet, der vi vil leggje vekt på å omsette arbeidet i forprosjektet til kva dette inneber for kommunane og kva for gevinstar som ligg til grunn. Denne sesjonen gjennomførast den 12. november kl. 13 – 16 og er gratis for kommunane. Registrering til sesjonen kan gjerast på www.EHIN.no under fana «billetter». Registreringa til sesjonen gjev ikkje rett til deltaking på resten av EHIN konferansen med mindre ein sjølv vel å betale for dette.

Ønskjer din kommune å vite meir om dette arbeidet så ta kontakt med Terje Wistner, programleder i KS på mobil: 414 76 974 og e-post: terje.wistner@ks.no.

Vennlig hilsen

Kristin Weidemann Wieland
Områdedirektør
Forskning, innovasjon og digitalisering

Terje Wistner
Programleder

Kopi: Direktoratet for e-helse